

10. Кримінально-процесуальний кодекс України: проект підготовлений народними депутатами України В.Р. Майсиком, І.В. Вернидубовим, С.В. Ківаловим, Ю.А. Кармазіним [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua.

УДК 34.01.005 (477)

ПРИНЦИПИ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ В УКРАЇНІ: ЗАГАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА

Курило В.І., д.ю.н., професор

*Національний інституту біоресурсів та природокористування
Кабінету Міністрів України*

Меліхова О.Ю., ст.викладач

Запорізький національний університет

Здійснюється аналіз наукових, навчальних, публіцистичних та нормативних джерел з метою визначення рівня дослідження питання щодо принципів управління у сфері юридичної науки на доктринальному рівні та ступеня їх законодавчого закріплення. Особлива увага приділяється характеристиці основних принципів управління у сфері юридичної науки в Україні.

Ключові слова: адміністративно-правова наука, державне управління, принципи управління, управлінський процес, юридична наука.

Kurilo V.I., Melikhova O.Y. ПРИНЦИПЫ УПРАВЛЕНИЯ В СФЕРЕ ЮРИДИЧЕСКОЙ НАУКИ В УКРАИНЕ: ОБЩЕПРАВОВАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА / Национальный институт биоресурсов и природопользования Кабинета Министров Украины, Запорожский национальный университет, Украина

Осуществляется анализ научных, учебных, публицистических и нормативных источников с целью определения уровня научной разработки вопроса относительно принципов управления в сфере юридической науки на доктринальном уровне и степени их законодательного закрепления. Особое внимание уделяется характеристике основных принципов управления в сфере юридической науки в Украине.

Ключевые слова: административно-правовая наука, государственное управление, принципы управления, управленческий процесс, юридическая наука.

Kurilo V.I., Melikhova O.Y. MANAGEMENT PRINCIPLES IN THE FIELD OF LEGAL SCIENCE IN UKRAINE: GENERAL LAW DESCRIPTION / National institute of bioresources and nature using of Cabinet of Ministers Ukraine, Zaporizhzhya national university, Ukraine

The analysis of scientific, educational, publicist and normative sources is carried out with the purpose of determination of level of scientific development of question in relation to principles of management in the field of legal science at doctrine level and degree of their legislative fixing. The special attention will be attached to description of management basic principles in the field of legal science in Ukraine.

Key words: administrative and law science, state administration, management principles, administrative process, legal science.

Основу всього управлінського процесу взагалі, у тому числі у сфері юридичної науки, формують принципи. Адже принципи, як основні засади, не тільки визначають напрямки, способи та методи реалізації державної політики у сфері юридичної науки, але й обов'язки суб'єктів управлінської діяльності, дотримання яких унеможлиблює зловживання владою з боку публічної адміністрації та гарантує дотримання прав і свобод в Україні.

На доктринальному рівні питанню принципів управління у сфері юридичної науки приділяється, на жаль, недостатньо уваги, що, у свою чергу, зумовлює відсутність

одноставності до визначення їх переліку. Варто зазначити, що навіть загальні принципи управління недостатньо досліджені в межах існуючих монографічних та навчальних робіт вітчизняних учених-адміністративістів. Це зумовлює відсутність єдиного підходу серед них щодо кількісного їх визначення та класифікації. Серед фахівців з адміністративного права, що займалися дослідженням окремих питань, пов'язаних із принципами державного управління, можна виділити В.Б.Авер'янова, Ю.П. Битяка, С.В. Ківалова, Т.О. Коломоєць, В.К. Колпакова, О.В. Кузьменко, С.Г. Стеценка, В.М. Столбового тощо. Принципи державного управління, з врахуванням їх специфіки щодо певних сфер управління, досліджувалися З.С. Гладуном, О.М. Губрієнко, О.М. Задихайло, Ю.В. Пирожковою, Г.О. Пономаренко та іншими.

Враховуючи той факт, що на сьогоднішній день відсутні теоретичні розробки щодо принципів управління у сфері юридичної науки, мета роботи полягає у визначенні, на підставі опрацювання різноманітних наукових, навчальних, публіцистичних та нормативних джерел, переліку основоположних засад управлінської діяльності у сфері юридичної науки в Україні. Для досягнення поставленої мети необхідно проаналізувати науково обґрунтовані принципи державного управління та їх втілення у сфері юридичної науки в Україні, а також дослідити нормативно-правову базу та визначити ступінь законодавчого закріплення принципів управління у сфері юридичної науки в Україні.

В адміністративно-правовій науці зустрічаються різні визначення принципів управління, щоправда державного управління. Враховуючи те, що в управлінні юридичною наукою державне управління займає базове, центральне місце, відповідно і принципи державного управління відіграють центральну роль у системі принципів управління юридичною наукою. В основному, учені-юристи розглядають принципи управління як основоположні ідеї, наукові положення управлінської діяльності [1, 165]. Деякі автори зазначають, що принципи управління – це його позитивні закономірності, які пізнані наукою і практикою та охарактеризовані у відповідних поняттях. Такої позиції дотримуються В.К. Колпаков і О.В. Кузьменко, уточнюючи, що ознаками принципу управління є належність до пізнаних позитивних закономірностей та фіксованість, закріпленість у суспільній свідомості [2, 19].

У цілому підтримуючи існуючі у вітчизняній адміністративно-правовій науці погляди стосовно принципів управління, принципів державного управління та з урахуванням специфіки юридичної науки, відносно якої здійснюється таке управління, можна зазначити, що принципами управління юридичною наукою є основоположні засади, позитивні закономірності, які характеризують найбільш суттєві та важливі риси управлінської діяльності у сфері юридичної науки і носять програмно-організаційний характер.

Юридична наука обумовить своєрідність переліку принципів управління, характерних саме для цієї сфери відносин. Аналіз чинного законодавства та практики його застосування дозволяє виділити окрему низку принципів, на яких ґрунтується управління у сфері юридичної науки.

1. *Демократизм.* Демократичний характер управління ґрунтується на визнанні народу джерелом влади. У ст.1 Конституції України зазначено, що Україна є суверенною і незалежною, демократичною, соціальною, правовою державою [3]. Демократизм є визначальним принципом не тільки державного управління, а й управління в цілому, у тому числі і щодо юридичної науки. Народ може здійснювати управління юридичною наукою через численні інстанції – Верховну Раду України (прийняття законів, які спрямовані регулювати відносини у відповідній сфері, через народних депутатів, обраних народом, тощо), Міністерство освіти і науки України, Міністерство юстиції України, Академію правових наук України, Вищу атестаційну

комісію України тощо (через різні джерела звернень до відповідних органів, консультативно-дорадчі органи тощо), громадські організації (Спілку юристів України, Асоціацію правників України тощо). Участь населення в управлінні – демократизм в управлінні юридичною наукою, знаходить прояв в участі народу в управлінні, спрямованості управлінських рішень на задоволення інтересів осіб. Аналіз процесів державотворення і правотворення в Україні, особливо за останні роки, дає змогу констатувати активізацію участі населення в управлінні юридичною наукою. Наприклад, активне громадське обговорення Указу Президента України від 10.02.2009 року «Питання Академії правових наук України» [4], спрямоване на корегування управлінського рішення щодо організаційно-правової структури Академії правових наук України.

2. *Рівність громадян перед законом.* Принцип рівності громадян перед законом означає однаковий їх захист, захист їхніх прав. Саме тому, якщо особа є науковим працівником, її захист перед законом здійснюється, як і решти громадян, на однаковій основі, за принципом рівності громадян перед законом. Закон гарантує особі свободу наукової, таким чином і в галузі юридичної науки, творчості. Для учасників наукової (в тому числі юридичної) діяльності передбачено широку систему гарантій. Закон України від 13.12.1991 року «Про наукову та науково-технічну діяльність» передбачає такі державні гарантії діяльності вчених та наукових працівників, як заробітну плату (в тому числі премії, доплати за наукові ступені, вчені звання, надбавки за стаж наукової роботи та інші надбавки, доплати та винагороди за наукову діяльність), пенсійне забезпечення та соціальний захист, встановлення довічної плати дійсним членам та членам-кореспондентам НАН України та галузевих академій наук, а також інші засоби стимулювання, передбачені законодавством (державні нагороди, премії, стипендії, гранти) [5]. До державних гарантій у сфері науки (у тому числі юридичної) варто віднести гарантію права на творчу відпустку (для закінчення дисертаційних робіт, написання монографій, підручників), умови, тривалість та порядок надання та оплати яких затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 19 січня 1998 року [6].

3. *Законність.* Особливе місце серед принципів управління юридичною наукою посідає принцип законності, відповідно до якого всі учасники управлінських відносин у сфері юридичної науки здійснюють свої дії на підставі Конституції та законів України. Ст.ст.6, 19 Конституції України визначають, що всі державні органи здійснюють свої повноваження у встановлених Конституцією межах і відповідно до законів України. Додержання цього принципу – найважливіша умова і неодмінна основа функціонування управлінського апарату та забезпечення правового порядку в Україні. Це цілком має відношення і до юридичної науки. Саме тому конструктивною виглядає реакція (критичного змісту) юридичної наукової спільноти на прийняття Указу Президента України від 10.02.2009 року «Питання Академії правових наук України» з акцентом на певне неузгодження його змісту з положеннями чинного законодавства. Правнича наукова громадськість наголошувала на необхідності приведення Указу Президента у відповідність до чинного законодавства (тобто акцентувалась увага на факті порушення принципу законності) [7]. В юридичній науці, як і в будь-якій іншій сфері відносин, законність знаходить прояв також у домінуванні права над владою, що унеможливорює свавілля чиновників стосовно окремих осіб (у тому числі і учасників наукової юридичної діяльності), у державі діють органи, що здійснюють контроль і нагляд за забезпеченням законності в управлінні в цілому [8, 54], і в юридичній науці зокрема.

4. *Гласність та врахування громадської думки.* Гласність означає вільний доступ громадян до інформації про діяльність суб'єктів управління. Фактично його реалізація означає те, що всі учасники (в тому числі і майбутні) відносин, що виникають у сфері управління юридичною наукою, повинні мати реальну можливість знати про те, яким чином уповноважені суб'єкти приймають управлінські рішення. Гласність дає змогу

«бачити» механізм формування і реалізації управлінського впливу та перебіг цих управлінських процесів. Досягається дотримання цього принципу у відкритості і прозорості діяльності суб'єктів управління юридичною наукою, зростанні ролі ЗМІ в оприлюдненні управлінських рішень, у праві доступу до відповідної інформації. Слід зазначити, що всі суб'єкти управління юридичною наукою широко висвітлюють свою діяльність у різних ЗМІ, що є дотриманням положень Закон України від 15.12.2005 року «Про порядок висвітлення діяльності органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації» (ст.2) [9]. Є навіть спеціальні видання, орієнтовані на ознайомлення учасників відносин, що виникають у сфері юридичної науки, із управлінськими рішеннями. Серед таких слід згадати – «Бюлетень ВАК України», «Науковий світ», «Бюлетень Міністерства юстиції України» тощо. Достатньо широко висвітлює результати своєї діяльності ВАК України, публікуючи збірки нормативно-правових актів щодо процесу атестації наукових кадрів (довідники здобувача, довідники офіційного опонента тощо). Останнім часом все більш зростає роль громадськості в управлінні юридичною наукою – Громадська рада при ВАК України, численні координаційні комісії при МОН України, Мін'юсти України, вищих судових установах, роль З'їзду працівників вищих навчальних закладів та наукових установ юридичного профілю у формуванні Вищої ради юстиції України тощо.

5. *Об'єктивність* – чітке додержання вимог об'єктивних закономірностей суспільного розвитку, врахування реальних можливостей держави при реалізації тих чи інших управлінських рішень, тобто управління юридичною наукою повинно відповідати реальним можливостям юридичної науки. Цей принцип особливо актуалізується в умовах входження України до Європейського (Болонського) освітянського наукового простору, що вимагає перегляду, з урахуванням вимог сучасного періоду, вимог до наукових кадрів вищої кваліфікації, до спеціалізованих рад (можна згадати проект наказу ВАК України щодо перегляду вимог до спеціалізованих вчених рад, щодо перереєстрації наукових фахових видань), що сприятиме інтеграції вітчизняної юридичної науки до європейського і міжнародного наукового простору. Прикладом можуть слугувати постанови президії ВАК України щодо видання дипломів кандидата (доктора) юридичних наук, або ж щодо відмови в разі порушення Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника. Прикладом об'єктивного управлінського рішення може слугувати і спільне засідання Ради президентів академій наук України від 12.11.2008 року, на якому було розглянуто питання про потребу (об'єктивно сформовану) здійснення регуляторної політики формування наукового кадрового потенціалу з основних напрямків фундаментальних досліджень і утворено міжвідомчу робочу групу з питань регуляторної політики в галузі формування наукового кадрового, у тому числі юридичного потенціалу [10, 3].

6. *Відповідальність суб'єктів управління за свою діяльність* – сутність її полягає в потребі оприлюднення результатів своєї роботи будь-яким суб'єктом управління юридичною наукою (характерне як для державних, так і для недержавних) та можливості з боку інших суб'єктів управлінських відносин у сфері юридичної науки оскаржити неправомірні дії у встановленому порядку. З цього приводу варто підкреслити наявність в осіб права оскаржити дії до спеціалізованих адміністративних судів суб'єктів публічної адміністрації в порядку адміністративного судочинства, а також можливість висловити недовіру в рамках громадських організацій. Найпоширенішими є випадки подання апеляцій особами на рішення ВАК України про позбавлення наукових ступенів, на рішення спеціалізованих вчених рад щодо позбавлення наукового ступеня (пп.47, 48 Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань старшого наукового співробітника).

7. *Поєднання галузевого і міжгалузевого управління з певним привалюванням останнього.* На відміну від чітко визначених галузей, юридичну науку не можна розглядати як органічне поєднання однорідних за характером дій об'єктів управління у сфері однієї галузі з наявністю одного провідного органу виконавчої влади – базового суб'єкта управління. Безперечно, юридична наука характеризується певною однорідністю відносин, однак чітко визначених її меж простежити не можна. Вона перебуває в тісних зв'язках із юридичною освітою, правовою культурою, правозастосуванням, юриспруденцією, державотворенням, правотворенням тощо. Тобто простежується певна розмитість меж управлінського впливу, що і створює передумови для формування особливого суб'єктного складу управлінських відносин. У поле управлінського впливу відповідних суб'єктів потрапляють учасники юридико-наукових відносин на всій території України, незалежно від форми власності. Саме тому і йде мова про те, що в наявності система суб'єктів управління юридичною наукою з певним обсягом повноважень – МОН України, Мін'юст України (для них управління юридичною наукою не є основною функцією), наявність спеціальних суб'єктів – ВАК України, АПрН України, покликаних, не формуючи урядову політику безпосередньо, сприяти суб'єктам управління в цілому в реалізації державної політики у сфері юридичної науки виконанням функцій управління міжгалузевого (міжсекторного) характеру та інші.

8. *Територіальний принцип* – полягає в тому, що суб'єкти управління юридичною наукою здійснюють управління на чітко визначеній території. Слід зазначити, що для юридичної науки характерним є поєднання загальнодержавного і локального управління з превалюванням першого. Більшість суб'єктів управління юридичною наукою здійснюють свої повноваження в межах всієї держави (МОН України, Мін'юст України, ВАК України, АПрН України тощо), у той же час є і структурні підрозділи в місцевих органах виконавчої влади, які здійснюють свої функції в межах певних адміністративно-територіальних одиниць (наприклад, Головні управління юстиції в областях), локальні суб'єкти (наприклад, керівник вищого навчального закладу юридичного профілю щодо вузівської юридичної науки або ж керівник наукової установи щодо наукової діяльності в межах цієї установи).

9. *Принцип нормативності:* структура, повноваження будь-якого суб'єкта управління юридичною наукою повинні бути нормативно визначені. Не зважаючи на те, чи це державний орган, чи громадська організація (наприклад, Спілка юристів України, Академія вищої освіти України тощо), їхні структура, функції, основні напрямки діяльності, форми і методи діяльності, у тому числі і у сфері юридичної науки, повинні бути нормативно визначені (чи це норми права, чи корпоративні норми) і вибір тих чи інших елементів механізму їх управлінської діяльності не повинен бути довільним, а ґрунтуватися на підставі відповідних актів.

10. *Поєднання єдиноначальності і колегіальності в управлінні з превалюванням останньої.* Для управління юридичною наукою характерним є, переважно, колегіальний порядок прийняття управлінських рішень як на рівні державних, так і недержавних суб'єктів. Так, управлінські рішення ВАК України приймаються або атестаційними комісіями, президією, експертними комісіями, громадською радою. Колегіальним є і порядок прийняття управлінських рішень в АПрН України. Так, згідно зі Статутом Академії, вищим керівним органом є загальні збори, у яких беруть участь дійсні члени (академіки), члени-кореспонденти та іноземні члени Академії. Формою роботи загальних зборів Академії є сесії, які скликаються в разі необхідності, але не рідше одного разу на рік. Рішення на загальних зборах Академії приймаються відкритим голосуванням простою більшістю голосів присутніх членів Академії (на загальних зборах мають бути присутні більше половини спискового складу членів Академії). У період між сесіями загальних зборів Академії керівництво роботою

здійснює президія академії. Засідання президії проводиться в разі необхідності, але не рідше одного разу на квартал. Рішення на засіданнях президії АПрН України приймаються простою більшістю голосів. При МОН України утворюється колегія для погодженого вирішення питань, що належать до компетенції МОН України та обговорення найважливіших напрямків його діяльності. Крім того, для присвоєння вчених звань доцента і професора в МОН України утворюється атестаційна колегія. Як приклад колегіальності також можна навести порядок призначення членів Вищої ради юстиції України З'їздом представників юридичних вищих навчальних закладів та наукових установ. Так, 30 червня 2009 року в Одесі на базі Одеської національної юридичної академії та за ініціативою Ради юридичних вищих навчальних закладів і наукових установ України відбувся Всеукраїнський з'їзд представників юридичних вищих навчальних закладів і наукових установ, на якому було обрано 3 члени Вищої ради юстиції [11].

11. *Принцип поділу управлінської праці* знаходить вияв, по-перше, у тому, що відсутній єдиний суб'єкт управління, який би здійснював управління юридичною наукою в цілому. Відповідний управлінський вплив розподілений між суб'єктами за певною спеціалізацією. Наприклад, щодо управління процесом підготовки та атестації наукових кадрів вищої кваліфікації управлінські повноваження зосереджені у ВАК України, щодо управління вузівською юридичною наукою – МОН України, ролі юридичної науки в правотворчому процесі – Мін'юстом України, фундаментальних та прикладних наукових досліджень – АПрН України тощо. По-друге, відповідний принцип знаходить прояв і у внутрішній спеціалізації управлінській праці в самих суб'єктах управління, завдяки чому в структурі суб'єктів управління формуються колективи спеціалістів, які можуть бути організаційно оформлені у вигляді управлінь, відділів, секторів тощо. Так, наприклад, у ВАК України функціонують відділи природничих наук, поряд із відділами з медичних та аграрних наук, технічних наук, суспільних, економічних і безперечно гуманітарних наук тощо. В АПрН України створені такі структурні підрозділи, як Київський регіональний центр (КРЦ), інститути (Інститут вивчення злочинності, Науково-дослідний інститут державного будівництва та місцевого самоврядування, Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності, Науково-дослідний інститут фінансового права, Інститут приватного права та підприємництва), Науково-дослідний центр правової інформації, лабораторії (Лабораторія удосконалення правового становища жінок, Львівська лабораторія прав людини, Лабораторія проблем теорії та історії держави і права, Міжвідомча лабораторія правового забезпечення науки і технологій), видавництво «ПРАВО».

12. *Оперативна самостійність суб'єктів управління:* суб'єкти управління юридичною наукою вирішують досить актуальні завдання, аналізують значні обсяги інформації. Динаміка соціально-економічних процесів спонукає їх до оперативного прийняття рішень. Так, зокрема, згідно із Порядком присудження наукових ступенів і вченого звання старшого наукового співробітника, затвердженого Постановою КМУ від 7 березня 2007 року, строк розгляду дисертаційних та атестаційних справ у ВАК України не може перевищувати 4 місяці (для кандидатів наук) і 6 місяців (для докторів наук) [12].

Зазначені принципи управління юридичною наукою взаємодоповнюють один одного, утворюючи певну систему, оскільки, наприклад, принцип демократизму є неможливим без принципу участі населення в управлінському процесі, принцип колегіальності і єдиноначальності органічно пов'язаний із принципом законності, нормативності тощо. Саме тому відповідні принципи потрібно розглядати не лише окремо, а і як систему для з'ясування їх реального потенціалу. При цьому поєднують принципи внутрішні і зовнішні зв'язки. Перші дозволяють об'єднати принципи в єдине утворення, а зовнішні

– виокремити принципи управління у сфері юридичної науки від решти елементів організаційно-правового механізму управління у сфері юридичної науки.

Таким чином, можна зробити висновок, що принципи управління у сфері юридичної науки в Україні знаходять своє відображення в широкому колі нормативно-правових актів різної юридичної сили. Це є досить позитивним, адже, з одного боку, принципи управління повинні мати не тільки теоретичне, а й законодавче закріплення. З іншого боку, в Україні немає єдиного нормативно-правового акта, який би містив загальний перелік принципів управління як щодо науки взагалі, так і щодо юридичної науки зокрема (тобто немає чіткого переліку легально зафіксованих принципів, які мали б виключно прикладний характер щодо відносин у сфері управління наукою, у тому числі юридичною, із врахуванням їх специфіки). Дана прогалина має бути відновлена в процесі правотворчої діяльності та систематизації законодавства щодо відносин у сфері юридичної науки в Україні й знайти свій зовнішній прояв в окремому спеціальному нормативно-правовому акті, бажано законодавчого характеру.

ЛІТЕРАТУРА

1. Административное право Украины: Учебник / [Аверьянов В.Б., Додин Е.В., Пахомов И.Н и др.]; под общей ред. С.В. Кивалова. – Х.: Одиссей, 2005 – 880 с.
2. Колпаков В.К., Кузьменко О.В. Адміністративне право України: Підручник / В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 537 с.
3. Конституція України: Закон Верховної Ради України від 28.06.1996 року [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-%E2%F0>.
4. Питання Академії правових наук України: Указ Президента України від 10.02.2009 року [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=80%2F2009>.
5. Про наукову та науково-технічну діяльність: Закон України від 13.13.1991 року [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1977-12>.
6. Про затвердження умов, тривалості, порядку надання та оплати творчих відпусток: Постанова Кабінету Міністрів України від 19.01.1998 року [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=45-98-%EF>.
7. Про обговорення Указу Президента України від 10 лютого 2009 року № 80/2009 "Питання Академії правових наук України" [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://www.aprnu.kharkiv.org/news_28022009.html.
8. Стеценко С.Г. Адміністративне право: навчальний посібник / С.Г. Стеценко – К.: Атіка, 2007. – 624 с.
9. Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації: Закон України від 15.12.2005 року [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=539%2F97-%E2%F0>.
10. Мачулін В.Ф. Атестація наукових кадрів вищої кваліфікації як важлива складова розвитку наукового потенціалу України / В.Ф. Мачулін // Бюлетень ВАК. – 2009. – № 4. – С. 2-3.

11. Інформація про проведення Всеукраїнського з'їзду представників юридичних вищих навчальних закладів та наукових установ [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://www.mon.gov.ua/main.php?query=newstmp/2009_1/04_06/5.
12. Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника: Постанова Кабінету Міністрів України № 423 від 7 березня 2007 року [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=423-2007-%EF>.

УДК 347.95: 343.131.5 (477)

ОСОБЛИВОСТІ ІНСТИТУТУ АПЕЛЯЦІЇ В ПРОВАДЖЕННІ ЗА СКАРГАМИ ОСІБ

Білоус В.Т., д.ю.н., професор

Національний університет державної податкової служби України

Кукурудз Р.О., ст. викладач

Запорізький національний університет

Стаття присвячена визначенню на підставі аналізу доктринальних та нормативних джерел, засад та специфічних особливостей апеляції в рамках провадження за скаргами осіб.

Ключові слова: провадження за скаргами осіб, звернення, скарга, апеляція, оскарження.

Білоус В.Т., Кукурудз Р.О. ОСОБЕННОСТИ ИНСТИТУТА АПЕЛЛЯЦИИ В ПРОИЗВОДСТВЕ ПО ЖАЛОБАМ ЛИЦ / Национальный университет государственной налоговой службы Украины, Запорожский национальный университет, Украина

Статья посвящена определению на основании анализа доктринальных и нормативных источников, принципов и специфических особенностей апелляции в рамках производства по жалобам лиц.

Ключевые слова: производство по жалобам лиц, обращение, жалоба, апелляция, обжалование.

Bilous V.T., Kukurudz R.O. FEATURES OF INSTITUTE OF APPEAL ARE IN A PROCEDURE ON THE COMPLAINTS OF PERSONS / National university of government tax service of Ukraine, Zaporizhzhya national university, Ukraine

The article is devoted determination on the basis of analysis of doctrine and normative sources, principles and specific features of appeal within the framework of procedure on the complaints of persons.

Key words: procedure on the complaints of persons, appeal, complaint, appeal, appeal.

Як справедливо зазначають І.П. Голосніченко та М.Ф. Стахурський, «істотним важелем у захисті прав і свобод людини і громадянина є адміністративне (позасудове) оскарження актів, дій або бездіяльності органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб, унаслідок яких порушено права й свободи фізичних та законні інтереси юридичних осіб ...» [1, 101]. Тому, незважаючи на невпинний розвиток адміністративної юстиції, інститут адміністративного оскарження буде залишатись одним із дієвих способів захисту прав і свобод особи у публічно-правових відносинах. Це, безперечно, зумовлює необхідність проведення глибоких наукових досліджень, активізацію науково-пошукових заходів з вказаної проблематики. Варто зазначити, що сучасна наука адміністративного права приділяє досить значну увагу засадам провадження за скаргами осіб, про що можуть свідчити численні наукові праці таких вітчизняних вчених-адміністративістів, як: В.Б. Авер'янов, О.Ф. Андрійко, О.М. Бандурка, Ю.П. Битяк, І.Л. Бородін, І.П. Голосніченко, І.О. Грибок, Т.О. Гуржій, Е.Ф. Демський, В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко, Д.М. Лук'янець та інші.